

hogy Kölcsey Ferencnek nagyobb arcképe volt kifüggesztve, mint a román királynak és állítólag az alatt is egy — köpöcsésze volt.

Mindezek a példák azt mutatják, hogy egy-két kedvező momentum (még inkább csak ígéret, pl. magyarnyelvű állami kereskedelmi liceum felállítása) ellenére sem bízhatunk az erdélyi magyarság helyzetének tartós javulásában. Természetesen végleges kritikát a fenti két rendelkezés hatásáról még nem mondhatunk. Talán majd az idei évfolyam ismertetésénél már több adat áll rendelkezésünkre.

Dr. Szalkai Zoltán.

„Times Educational Supplement“ 1939. augusztus,

A Board of Education legújabb körlevele a tananyag összeállításának kérdésével foglalkozik és erősen megérzik rajta a legújabb nevelésügyi reformjavaslat, a Spens Report halása. Három főproblémát tárgyal: az új reformok hatását a gimnáziumi záróvizsgára (school certificate examination), a környezet felhasználását a tantárgyak tanításában és végül a legfelső két osztály munkáját. A záróvizsga eredetileg a tanulók eredményének mérésére szolgál és a gimnáziumi tananyaghoz igazodott. Később azonban megfordult a helyzet: az egyetemek a felvételt bizonyos vizsgatárgyakhoz kötötték s így ezek a tárgyak aránytalan fontosságra tettek szert: a vizsga fölébe kerekedett a tananyag. A rendelkezésre álló órákat kizárólag mint a vizsgára való előkészítés idejét tekintették és egyes tanulók kénytelenek voltak olyan tárgyakkal kínozni magukat, amelyekhez nem volt ugyan tehetségük, de mint vizsgatárgyak nélkülözhetetlenek voltak. Az új rendelkezés most sokat javított a helyzeten. A tanulóknak inkább módjában áll a képességeivel kongeniális anyagon megmutatni szorgalmát és tehetségét. A rég bevált tantárgyak természetesen megmaradnak, a Board nem ejtette el a franciát vagy a matematikát, csak éppen lehetővé tette a diákoknak, hogy ezek helyett a tárgyak helyett olyan tárgyakból vizsgálhassanak, melyeket maguk választottak a többi közül. . . Régi panasz volt már angol szociológusoknak és íróknak, hogy az átlagos angol ember elveszti a kapcsolatot azzal a vidékkel, ahol él. Ezért a Board most utasításokat ad a helyi elemek felhasználására. A természettudományokban a helyi jelentőségű ágak dominálnak. A földrajzban a szűkebb környék térképét, meteorológiai, emberföldrajzi stb. statisztikáját készítsék el a tanulók. A történelem a helyi régiségek stb. tanulmányozásával kezdődjék. A legfelső két osztály, az u. n. Sixth Form már csak azokat a tanulókat foglalja magában, akik az első záróvizsga után nem mentek el egyetemre, vagy a gazdasági életbe, hanem továbbtanulásra szánták magukat. Ezeknek a munkája eddig majdnem kizárólag akadémikus volt: egyetemi előkészületet adott és egyetemi matrikulációra készített elő. A Board statisztikák alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a sixth form-ba járók igen nagy része nem egyetemi előtanulmányaira való előkészületként, hanem éppen ellenkezőleg azért maradt középiskolában még további két évig, mert nincs módjában egyetemre menni. Kívánatos tehát és a Board gyakorlati javaslatokat is tesz, hogy a sixth form munkája ne legyen annyira különlegesen irodalmi és tanulmányos ízű, hanem adjon a szó igazabb értelmében vett alpműveltséget is. . .

Gyermekek és filmek. A Mozgófényképek Tanácsa nemrégiben adta ki első évi jelentését és némi pesszimizmussal nyilatkozik a filmoktatás jövőjéről. Az iskolák csak nehezen kapnak megfelelő filmeket és így kénytelenek voltak üzleti alapra álló cégek alkotásait igénybe venni, ami egyrészt nem mindig megfelelő és sokszor egyáltalán nem is jön számításba, mert a kisfilmek gyártása nem jövedelmező üzletág. Ajánlatos volna közoktatási kerületenként, egy-egy filmgyűjteményt alapítani,

amely az iskolák rendelkezésére állna. Ilyen „Filmkönyvtár“ már eddig is van Londonban, Manchesterben, Birminghamben és hasonló nagy városokban, de még legalább harminc hasonló könyvtárra volna szükség. Nagy nehézségeket okoz a vetítőkészülékek kérdése is, mert igen sok vidéki iskola egyáltalán nincsen mesterséges világitásra berendezkedve. Pedig a filmoktatás nevelői értéke feltétlenül arányban volna a vetítőgépek és még esetleg a villamos áramszolgáltatás bevezetésének költségeivel. Érdekes feladata volna a filmes oktatásnak a filmesztétikai nevelés is: a tanulónak az iskolai filmek nézése közben kellene megtanulnia a különbségtételt jó és rossz film között. Ez a probléma sürgős megoldásra vár, mert statisztikák szerint Londonban pl. az 5–15 éves közötti gyermekek 30%-a hetenként egyszer moziba megy, 20%-a pedig éppen kétszer is eljut; ha pedig egész Nagybritanniát nézzük, azt találjuk, hogy az említett korcsoportba tartozók közül körülbelül 5 millió a heti mozilátogatók száma. Ennek a tömegnek előzetes nevelése pedig elkerülhetetlen, mert különben a tömegizlés általános romlása következik.

London játékközpontjai. A múlt század végén alakult egy jótékony társaság azzal a céllal, hogy gyermekek számára játéklehetőségeket teremtsen. A háromévtizedes munka eredményét foglalja össze a Times (London's Play Centres, 341. oldal). Az első 5 ilyen játékközpontot 1905-ben nyitották meg, de számuk csak lassan emelkedett, mert hiányzott a hatósági támogatás. 1917-től kezdve a Board 50%-os segítyt ad minden játékközpont felépítéséhez és ma már több mint 50 „esti középont“ működik, plusz körülbelül ugyanannyi „szüneti játékközpont“, amelyek csak a nyári hónapokban tevékenyek. A heti átlagos szám 50 ezer látogatás az esti játékhelyeken és majdnem 40 ezer a szünidei centrumokban. A legnagyobb ilyen intézmény a „Coram's Fields“ látogatóinak száma naponként 2 és 3 ezer között van. Az öregebb fiúk és leányok cricketet, labdarugást, kosárlabdát játszhatnak, a kisebbeknek sekélyvizű medencéik és homokgödreik vannak. Persze nem hiányzik az uszoda sem. A legérdekesebb beendezések egyike a helyi óvoda. Ez veszi át a 8–9 éves kislányoktól a gondjaikra bízott kisebb testvéreket és így felszabadítja őket, hogy maguk is gyermekek lehessenek és ne csak nevelőanyák. Az egész játéktéren mindenütt képzett vezetők és felügyelők vannak, akik kiadják és beszedik a játékokhoz szükséges szereket, a rendre felügyelnek s a csoportos játékokat szervezik és vezetik.

Dr. B. rg Pál.

VEGYES.

Beszámoló a Délmagyarországi Nevelők Egyesülete polgári iskolai szakosztályának ez évi előadásairól.

A polg. isk. tanárság a mindennapi életre való nevelést kapta feladatául s ennek útján haladt mindenkor. Ez a cél lebegett szeme előtt akkor is, midőn szakosztályi üléseit tartotta. Az elhangzott előadások többsége gyakorlati pedagógiai irányú volt, e mellett azonban helyet adott tudományos kérdések fejtegetéseinek is.

Az első előadást január 17-én Vicsay Lajos tanár tartotta „Világnézet-

nevelés a magyar irodalom tanításában“ címen. Az előadó azokat a szavakat fejtegette, melyeken a magyar nyelvet tanító tanároknak a nevelés érdekében haladniuk kell. Rámutatott a helyes irányban való világnézet kialakításának nagy fontosságára és körvonalazta azokat az irányelveket, melyeken keresztül a kitűzött valláserkölcsi és hazafias cél felé juthatunk.

A nagy tetszéssel fogadott értékes előadáshoz dr. Kispartí János tanker. főigazgató szolt hozzá s szinte teljes mértékben azonosította magát az előadó né-